

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Dziergawka

SSN Stanisław Stankiewicz

w sprawie **A. L.** ,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 13 listopada 2024 r.,

zażalenia skazanego na postanowienie Sądu Najwyższego

z dnia 29 maja 2024 r., sygn. akt III KO 44/24

o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania zakończonego
prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z dnia 19 kwietnia 2023 r., sygn. akt II AKz 160/23,

utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 22 lutego 2023 r., sygn. akt III Ko 756/22,

wobec jego oczywistej bezzasadności,

na podstawie art. 545 § 3 k.p.k. w zw. z art. 437 § 1 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 29 maja 2024 r., sygn. akt III KO 44/24, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia osobistego wniosku A.L. o wznowienie postępowania

zakończonych prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 19 kwietnia 2023 r., sygn. akt II AKz 160/23, utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 22 lutego 2023 r., sygn. akt III Ko 756/22, wobec jego oczywistej bezzasadności.

A. L. nie zgodził się z powyższym rozstrzygnięciem. W złożonym zażaleniu nie sformułował żadnych zarzutów, ponawiając wolę oparcia wniosku o wznowienie na przesłance z art. 540 § 2 k.p.k. Dodatkowo wskazał, że „oba Sądy Okręgowe i Apelacyjny ze Szczecina pominęły (nie rzuciły okiem) nie uwzględnił dowodów że WSG w Szczecinie skazał mnie z przyczyn politycznych za szkodzenie PRL i WP”. Jak zaznaczył dowody na powyższe okoliczności znajdują się w aktach sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie koniecznym jest wyjaśnić wnioskodawcy, że instytucja wznowienia postępowania należy do kręgu nadzwyczajnych środków zaskarżenia, których procesowe uruchomienie może nastąpić wyłącznie na podstawie przesłanek ściśle określonych w ustawie. Katalog okoliczności otwierających drogę do wystąpienia przez stronę z wnioskiem o wznowienie postępowania określają przepisy art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k., art. 540b k.p.k. Podkreślenia wymaga także to, że prawodawca nałożył na sąd wznowieniowy obowiązek badania wniosku z perspektywy tego, czy odwołuje się on do wskazanych wyżej podstaw wznowieniowych, już na pierwszym etapie kontroli wniosku. Przepis art. 545 § 3 k.p.k. stanowi bowiem, że sąd orzekając jednoosobowo, odmawia przyjęcia wniosku nie pochodzącego od osoby wymienionej w art. 545 § 2 k.p.k. (czyli prokuratora, adwokata, radcy prawnego albo radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej), bez wzywania do usunięcia jego braków formalnych, jeżeli „z treści wniosku wynika jego oczywista bezzasadność”. Ustawodawca w treści art. 545 § 3 k.p.k. wskazał te okoliczności, które mogą świadczyć o oczywistej bezzasadności wniosku, lecz nie jest to katalog zamknięty, o czym świadczy użyte wyrażenie „w szczególności”. W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że oczywista bezzasadność wniosku ma miejsce także wtedy, gdy wniosek zostanie oparty na innych podstawach niż te, które określone zostały w

przepisach rozdziału 56 Kodeksu postępowania karnego lub też żadna ze wskazanych we wniosku okoliczności nie będzie się mieściła w katalogu przesłanek zawartych w art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k. lub art. 540b k.p.k. (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 21 września 2023 r., III KZ 13/23; postanowienie SN z dnia 7 listopada 2023 r., III KO 86/23; postanowienie SN z dnia 4 lipca 2019 r., V KO 36/19).

Odnosząc powyższe do realiów przedmiotowej sprawy stwierdzić należało, iż Sąd Najwyższy w zaskarżonym postanowieniu słusznie ustalił, że podstawa wznowienia określona w art. 540 § 2 k.p.k. dotyczy sytuacji, w której Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą przepisu prawnego, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie, zaś okoliczności wskazane przez A. L. nie wpisują się ani we wskazaną, ani w żadną inną przesłankę wznowienia postępowania. We wniosku o wznowienie nie podniesiono żadnej argumentacji, która chociażby hipotetycznie mogłaby przynieść pożądaną przez wnioskodawcę rezultat. Zasadnie uznano zatem, że treść wniosku świadczy o jego oczywistej bezzasadności, co w świetle art. 545 § 3 k.p.k. implikowało konieczność odmowy jego przyjęcia.

W złożonym zażaleniu brak jest argumentów, które mogłyby podważyć zasadność zaskarżonego postanowienia. Wręcz przeciwnie, jego analiza wskazuje, że celem A. L. jest wywołanie ponownej kontroli instancyjnej niekorzystnych dla niego orzeczeń sądów powszechnych. Wprost kwestionuje bowiem poczynione ustalenia co do braku związku skazania wyrokiem Wojskowego Sądu Garnizonowego z jego działalnością niepodległościową. Pamiętać jednak należy, że postępowanie wznowieniowe nie służy prowadzeniu na nowo kontroli ustaleń i ocen prawnych dokonanych w toku zwykłego toku instancji, dlatego też wskazywane przez wnioskodawcę okoliczności nie mogły doprowadzić do wznowienia postępowania (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 8 lutego 2024 r., I KZ 56/23; postanowienie SN z dnia 17 lipca 2024 r., III KZ 16/24).

Dodać należy, że Sąd Najwyższy w zaskarżonym postanowieniu słusznie wyjaśnił wnioskodawcy, iż w polskim porządku prawnym nie istnieje instytucja, która stwarzałaby podstawy do wzruszenia wszystkich orzeczeń wydanych w sprawach karnych przez sądy funkcjonujące w latach 1944-1989. W szczególności

nie służy temu ustawa z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (tzw. ustawa lutowa). Przewiduje ona możliwość stwierdzenia nieważności zapadłych w okresie PRL orzeczeń wyłącznie w ściśle określonych przypadkach. Ocena czy przesłanki określone w art. 1 ustawy lutowej zostały spełnione, w szczególności czy czyn przypisany był związany z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego albo orzeczenie wydano z powodu takiej działalności, należy do sądu rozpoznającego sprawę. Jak jednak wskazano wyżej, postępowanie wznowieniowe nie służy weryfikacji prawidłowości poczynionych w tym zakresie ustaleń.

Na zakończenie wyjaśnienia wymaga, że odmowa przyjęcia wniosku wobec jego oczywistej bezzasadności na podstawie art. 545 § 3 k.p.k. dezaktualizuje potrzebę rozpoznawania wniosku o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu, albowiem celem wskazanego przepisu jest zredukowanie zbędnych przebiegów procesowych w postępowaniu wznowieniowym w sytuacji, gdy obiektywnie brak jest podstaw do wznowienia postępowania. Tym samym w zaskarżonym postanowieniu właściwie stwierdzono, że z uwagi na okoliczności przedmiotowej sprawy zbędnym było rozpoznawanie tej kwestii.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[J.J.]

[ał]

Anna Dziergawka

Paweł Kołodziejski

Stanisław Stankiewicz

